

خطبه اول

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون و نؤمن به و نتوكل عليه و نستغفره و نستهديه و نعوذ به من شرور انفسنا و سيئات اعمالنا و نصلی و نسلم على سيدنا و نبينا ابي القاسم محمد و على آله الأطيبين الأطهرين لاسيما بقية الله في الارضين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقين»^۱ عباد الله أوصيكم و نفسي بتقوى الله.

همه شما برادران و خواهران نمازگزار و خودم را در این روز جمعه که روز تقوا و بندگی است به پارسایی، تقوا و خویشنداری از هوای نفس، گناهان و آلودگی‌ها سفارش و دعوت می‌کنم. از خداوند می‌خواهیم که همه ما را در همه اوقات و شئون از متقین و پرهیزگاران مقرر بفرماید.

اصل سیزدهم: ناپسند بودن سوگند و قسم در معاملات

بحث ما در آداب و اصول مورد عنایت اسلام در مقوله کار و تجارت بود. دوازده اصل را در خطبه‌های پیشین مورد بحث قرار دادیم که دوازدهمین اصل این بود که فرد مؤمن در کارهای تجاری آسان‌گیر بوده سخت‌گیر نیست. چنین نیست که برای دستیابی به منافع شخصی مته به خشخاش بگذارد و تا ریال آخر حساب کند و موقع پرداخت پول با سخت‌گیری عمل کند. ضمن اینکه کار را درست انجام می‌دهد و در انجام کار خیانت نکرده حقوق

^۱. توبه، ۱۱۹

مردم را رعایت می‌کند در منافع شخصی و فعالیت‌های تجاری اهل گذشت است و با روش سهل و آسان برخورد می‌کند. این یک امتیاز برای شخص است.

نکته و اصل سیزدهم این است که سوگند و قسم در معاملات و کارهای اقتصادی و تجاری به‌طور کلی یک کار ناپسند است. اینکه به خداوند قسم بخورد و مقدسات را وسیله‌ای برای بده دست آوردن سودی قرار دهد. این کراهت دارد و اگر به‌دروغ قسم بخورد گناه کبیره می‌شود. قسم در فقه ما جاهایی ارزش دارد. پیامبر خدا محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) در باب قضاوت در اختلافات و دعاواها می‌فرماید: «إِنَّمَا أَقْضِي بَيْنَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَالْأَيْمَانِ»^۲ قانون قضای اسلامی و داوری اسلامی است که مدعی باید بینه و شاهد عادل بیاورد و حق خودش را اثبات کند و اگر منکر بود اولین و مهم‌ترین قانون اسلام این است که قسم بخورد. این بحث در باب قضا و شهادت آمده است. در همان جا هم گفته شده است بهتر است که آدم از حق خودش بگذرد و قسم هم نخورد. باینکه اسلام ملاک را این قرار داده است که از مدعی بینه و از منکر قسم خواسته است و برای اینکه حقش پایمال نشود گفته که حق داری به لفظ جلاله قسم بخوری ولی همان جا هم گفته است که سعی کن قسم نخوری.

خداوند تبارک و تعالی در قرآن کریم می‌فرماید: «وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ»^۳. مقام خداوند آن قدر بلند است که نباید انسان برای هر کاری به آن قسم بخورد و حرف خودش را پیش ببرد. مخصوصاً می‌فرماید که قسم مغلظ و مؤکد نخور^۴. نام و یاد خدا و هر چیزی که مرتبط با خداست قداست دارد. البته خداوند در قرآن کریم بیش از هفتاد بار برای تأکید بر محورهایی که در سعادت ما مؤثر است قسم خورده است. این شأن ربوبی است و خداوند به مقام خودش قسم خورده است، اما به بشر می‌فرماید که به ذات الهی و لفظ جلاله قسم نخور که این حرمت دارد. یعنی در باب قضا و شهادت می‌توانی و حق داری که قسم بخوری اما اگر می‌توانی بگذر. در تجارت نباید برای اثبات وزن و استاندارد قسم یاد کند این کار خوبی نیست و نباید سبک زندگی مسلمان در تجارت باشد. اما

^۲ - مرحوم کلینی، الکافی، ج ۷، ص ۴۱۴: پیامبر خدا (ص) فرمودند: من بین شما با بینه و قسم قضاوت می‌کنم.

^۳ - سوره بقره (۲)، آیه ۲۲۴: خداوند را در معرض سوگندهای خود در میان مردم قرار ندهید...

^۴ - به این صورت که قاضی شخص را در مکان خاص مثل مسجد یا روز خاصی قسم دهد که خوب بترسد.

اگر به دروغ قسم بخورد که مثلاً فلان چیز را به این قیمت خریده‌ام، دو گناه کبیره انجام داده است یکی به خاطر دروغی که می‌گوید که بنا بر مشهور جزء کبایر است و هم قسم دروغ است که همه آن را از کبایر شمرده‌اند.

پس مؤمن باید به این دو نکته دقت کند:

یک: به خاطر سود بردن قسم خوردن مکروه است مشروط به این که این قسم راست باشد؛
دو: حکم دوم این است که اگر به دروغ قسم می‌خورد باید بداند که گناه کبیر مرتکب شده است و عذاب شدید الهی را در پی خواهد داشت.

در عربی هر سه واژه (حلف) و (یمین) و (قسم) به معنای سوگند به کار برده شده است که هر سه واژه در قرآن آمده است که بحث قسم در قرآن مباحث زیادی دارد.

آن بحثی را که امروز در اصل سیزدهم در مورد تجارت می‌گوییم این است که باید طوری تربیت شویم که ولو برای احقاق حقمآن هم باشد اگر مقدور بود بگذریم و خدا را ابزار قرار ندهیم. شما هر زحمت و هزینه‌ای برای کالا کشیده‌ای بگو حالا می‌خواهد باور کند یا نه. لذا به خاطر این کار پیش‌پا افتاده قسم نخور.

بازار اسلامی باید بر اساس اعتماد و راست‌گویی شکل گیرد. اینکه کارها با چانه‌زنی و قسم بخواید پیش رود در سبک زندگی تجاری اسلامی جایی ندارد و کار درستی نیست. چون در این بازار رویه را بر سهل و آسان‌گیری قرار می‌دهند و در احقاق حق دیگران نسبت به خودشان سخت می‌گیرند و بی‌خودی خداوند را وارد بحث تجاری نمی‌کنند. مبنای کارشان صداقت است یعنی در بازار مسلمانان این است که وقتی وارد مغازه‌ای شد و فروشنده گفت که قیمت این کالا ده هزار تومان است خریدار نیز آن را قبول کند.

متأسفانه در بازار کنونی دیده می‌شود که قسم و معاذله دروغ راه دارد و برای کار شخصی‌مان نهایت سخت‌گیری را داریم؛ ولی در مواجهه با حقوق دیگران آسان‌گیر هستیم و این رویه درست برعکس ادب و سبک زندگی اسلامی است.

متأسفانه احیاناً حرام با همین رویه و روش در حال نفوذ در کسب‌وکار و زندگی ما می‌شود.

با اینکه تاجر یا کارمند یا سرمایه‌دار باید دقت‌ها را برای احقاق حق مراجعین و مردم قرار دهد، دقت‌ها را روی این آورده است که یک دقیقه از وقت اداری‌اش اضافه نشود. ولی کم که می‌خواهد شود با یک توجیهی آمد و

رفتنش و پول و حقوقش را درست می‌کند. این معادله معکوس غلط است. چراکه اسلام می‌فرماید برای خود بگذر که خداوند برکت می‌دهد - قسم نخور و سخت نگیر - برای دیگران دقت کن که خداوند برکت می‌دهد. یکی از مواردی که این نظام کسب‌وکار و تجارت را به هم می‌زند این است که با قسم بخواهیم کار خود را پیش ببریم بخصوص قسم دروغ که گناه کبیره است.

جایگاه قسم در تجارت از منظر روایات

حال چند نمونه از روایات را عرض می‌کنم:

۱. سوگند از بین برنده برکت

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند: «إِيَّاكُمْ وَالْحَلْفَ فَإِنَّهُ يُنْفِقُ السَّلْعَةَ وَيَمْحَقُ الْبِرْكََةَ»^۰ در کسب‌وکارتان قسم به میان نیاورید، مقدسات و خدا را ابزار پیشرفت کارتان قرار ندهید چراکه دست بردن به مقدسات، ارزش کالای تو را کم می‌کند و برکت را از میان می‌برد. شاید سود از سویی بیاید ولی برکت را از جایی دیگر می‌برد.

۲. قسم دروغ باعث محرومیت از رحمت الهی

ابوذر (سلام الله علیه) از رسول خدا حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل می‌کند: « ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ^۱ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - وَ لَا يُزَكِّيهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ قُلْتُ مَنْ هُمْ حَابُوا وَ حَسِرُوا؟ قَالَ: الْمُسْبِلُ إِزَارَهُ خِيَلَاءَ وَ

^۰ - آیت الله بروجردی، جامع احادیث الشیعة، ج ۲۳، ص ۲۸۸؛ شیخ حر عاملی، وسائل الشیعة، ج ۱۷، ص ۴۲۰

^۱ - فی المصدر: لا یکلمهم الله.

الْمَثَانُ وَالْمُنْفَقُ سِلْعَتُهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ أَعَادَهَا ثَلَاثًا»^۷ خداوند در روز قیامت با سه گروه حرف نمی‌زند و نگاه به آن‌ها هم نمی‌کند: اول کسی که با تکبر با دیگران رفتار می‌کند، دوم کسی است که بر دیگران منت می‌گذارد و سوم کسی که کالای خود را با قسم دروغ عرضه می‌کند. بر اساس آنچه هم که در این روایت آمده است چند بار نیز تأکید کرده‌اند.

۳. سوگند دروغ مبعوض الهی

امام صادق (علیه السلام) هم فرمودند: «إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْغِضُ الْمُنْفِقَ سِلْعَتَهُ بِالْأَيْمَانِ»^۸ کسی که قسم دروغ بخورد مبعوض الهی است. اصل قسم نخور و اگر دروغ بود گناه کبیره است. در کار و تجارت و تعاملات خودت دروغ به میان نیاور مخصوصاً از قسم دروغ پرهیز کن.

۴. قسم دروغ ویران کننده شهرها

در روایت دیگری امام باقر (علیه السلام) فرمودند: «الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ لَتَذْرَانِ الدِّيَارَ»^۹ در کتاب پدر و جدمان امیرالمؤمنین این‌طور آمده است که دو چیز شهرها را خراب و ویران می‌کند قسم دروغ و قطع رحم. در وسایل الشیعه در آداب التجاره باب ۲۵ و ۲۶ روایات دیگری هم در این زمینه آمده است.

^۷ - شیخ حر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۱۷، ص ۴۲۱: خداوند با سه کس سخن نمی‌گوید: کسی که دامن خود را رها سازد (دامنش بلند باشد و در زمین کشیده شود که نشانه تکبر است) و منت گذار که به کسی چیزی نمی‌دهد مگر اینکه منت می‌گذارد و کسی که کالای خود را با سوگند دروغ می‌فروشد.

^۸ - همان، ص ۴۲۰

^۹ - مرحوم کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۳۴۷: عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ فِي كِتَابِ عَلِيِّ ع ثَلَاثٌ خِصَالٌ لَا يُمُوتُ صَاحِبُهَا أَبَدًا حَتَّى يَرَى وَبِأَلْهَنُ الْبُعْثَى وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ يُبَارِزُ اللَّهُ بِهَا وَ إِنَّ أَعْجَلَ الطَّاعَةِ تَوَاباً لَصَلَةِ الرَّحِمِ وَ إِنَّ الْقَوْمَ لَيَكُونُونَ فُجَاراً فَيَتَوَاصَلُونَ فَتَنَمِي أَمْوَالُهُمْ وَ يُثْرُونَ وَ إِنَّ الْيَمِينِ الْكَاذِبَةَ وَ قَطِيعَةَ الرَّحِمِ لَتَذْرَانِ الدِّيَارَ بِلَاقِعٍ مِنْ أَهْلِهَا وَ تَنْقُلُ الرَّحِمَ وَ إِنَّ نَقْلَ الرَّحِمِ انْقِطَاعُ النَّسْلِ: حضرت باقر (علیه السلام) فرمود: در کتاب علی (علیه السلام) است که: سه خصلت است که هر که دارا باشد نمیرد تا ویران آترا ببیند: ستم، و قطع رحم، قسم دروغ که بدان با خدا بجنگ رود، و هر آینه آن طاعتیکه ثواب و اجرش زودتر برسد صله رحم است، و براستی (چه بسا) مردمیکه از حق روگردانند و با هم پیوند کنند (و صله رحم کنند) پس اموالشان زیاد شود و ثروتمند گردند. و بدرستیکه قسم دروغ و قطع رحم خانه‌ها را ویران و خالی از اهل و خانمان کند، و خویشاوندی را از جابر کند، و از جای برکنند خویشی مایه قطع نسل گردد.

این‌ها نمونه‌ای بود از اصل سیزدهم در کسب‌وکار اشاره کردیم. روح قصه این است که در بازار اسلامی درآمدزایی باید بر اساس صداقت و سماحت و رعایت حقوق مردم باشد. اما الآن طوری شده است که کسی باور نمی‌کند. گاهی قیمتش را تا ده برابر اضافه می‌گوید و با چانه‌زنی قیمتش را پایین می‌آورند. این بازار اسلامی نیست. بازار اسلامی آن است که قیمت درست گفته می‌شود و خریدار هم بدون چانه‌زنی می‌خرد. هر وقت به آنجا رسیدید و رسیدیم آن وقت بازار و تجارت ما اسلامی خواهد بود. اما هر چه که اضافه می‌گوید، کلک می‌زند، قسم می‌خورد و چانه می‌زند همه نشان از خرابی بازار ما و نشان از خطر در فرهنگ ماست که امیدواریم بر این خطرات فائق بیاییم و کسب‌وکار و تجارت و درآمدمان را بر بنیان اخلاق و احکام اسلامی قرار بدهیم انشالله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوفْرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^{۱۰}

^{۱۰}. سوره کوثر

خطبه دوم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين بارئ الخلائق أجمعين ثم الصلاة والسلام على سيدنا و نبيّنا و حبيبنا ابي القاسم المصطفى محمّد و على مولانا عليّ بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدي شباب اهل الجنة و على أئمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن علي و على بن محمد و الحسن بن علي و الخلف القائم المنتظر ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلوات الله عليهم اجمعين.

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^{۱۱} «عباد الله أَوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ

همه شما و خودم را در همه کارها و همه شئون به تقوا توصيه می کنم. امیرالمؤمنین در خطبه متقین (خطبه ۱۹۳ نهج البلاغه) که قریب صد صفت برای انسان‌های باتقوا ذکر می کند، ابتدا به چند صفت اشاره می کند که در خطبه قبل اشاره کردیم. آن حضرت بعد از اینکه آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ»^{۱۲} را در پاسخ شخصی که می گفت سیمای پارسایان را برای من تصویر کن بیان فرمودند، چنین فرمودند: «نَزَلَتْ أَنْفُسُهُمْ

^{۱۱} آل عمران/۱۰۲

^{۱۲} -سوره نحل، آیه ۱۲۸: خداوند با کسانی است که تقوا پیشه کرده اند، و کسانی که نیکوکارند.

مِنْهُمْ فِي الْبَلَاءِ كَأَلَّتِي نُزِّلَتْ فِي الرَّحَاءِ»^{۱۳} این درجات بلندی در مقامات تقوا است. آدم متقی کسی است که در سختی‌ها، مانند شرایط آسان و راحتی فرمان خدا را رعایت می‌کند. سختی و بلا آدم‌های کم‌مایه را از پا درمی‌آورد و به‌سوی ناشکری می‌برد. متقی کسی است که سختی‌ها او را از مسیر حق و عدالت و انصاف بیرون نمی‌برد. در ادامه می‌فرماید: «وَلَوْ لَا الْأَجَلُ الَّذِي كَتَبَ اللَّهُ [لَهُمْ] عَلَيْهِمْ لَمْ تَسْتَفِرَّ أَرْوَاحُهُمْ فِي أَجْسَادِهِمْ طَرْفَةَ عَيْنٍ شَوْقًا إِلَى الثَّوَابِ وَ خَوْفًا مِنَ الْعِقَابِ»^{۱۴} این مقامی است که از درجات خیلی بالای تقواست. حضرت می‌فرماید: اگر خداوند اجلی را برای آن‌ها مقرر نکرده بود، همین الآن به خاطر عشق به خدا و شوق در ثواب و ترس از جهنم جان می‌دادند. این برای ما قابل‌باور نیست، این سخنی است که ما بازگو می‌کنیم. این را علی (علیه‌السلام) صحابه بزرگ پیامبر خدا (ص) می‌فرماید که اگر آن اجل مقرر الهی نبود لحظه‌ای در این جهان باقی نمی‌ماندند و این مرغ جان به جای دیگری پر می‌کشید، چراکه مرغ اینجایی نیست و نگاه او به آسمان است. شوق ثواب و ترس عقاب لحظه‌ای او را در این جهان نگه نمی‌داشت. این برای ما یک خیال و حرف است که متوجه نمی‌شویم و نمی‌فهمیم، ولی چنین آدم‌هایی بودند. آن قرار خداست که جلوی مرگ متقین را گرفته است و الا اگر طبق روال طبیعی بود در موقع خواندن آیات بهشت و جهنم جان می‌دادند. این همان تقوایی است که ما در هر جمعه به آن فراخوانده می‌شویم و باید به آن بیندیشیم و درصدد کسب آن برآیم.

مناسبت‌ها

به مناسبت‌های این ایام هم فهرست‌وار اشاراتی می‌شود:

۱. گرامیداشت دهه کرامت

دهه کرامت و ایام تکریم امام زادگان را تبریک عرض می‌کنم. دهه‌ای که با میلاد حضرت فاطمه (سلام‌الله‌علیه) آغاز می‌شود و با ولادت هشتمین ستاره فروزان منظومه ولایت پایان می‌پذیرد. این دو چهره فروزان، هم آن بانویی

^{۱۳} - سید رضی، نهج البلاغه، تصحیح و تعلیق صبحی صالح، خطبه ۱۹۳ (خطبه متقین)، ص ۳۰۳

^{۱۴} - همان

که مرقد او مشعل فروزان حوزه‌های علمیه شد و هم امام رضا (علیه السلام) که نور ولایت او بر ایران و جهان تابید هر دو سرمایه‌های بزرگ همگان هستند ولی این دو سرمایه و سرمایه امام زادگان برای ایرانیان بسیار مهم هستند. تأکید می‌کنم بر شناخت روزافزون امام رضا (علیه السلام) و مقامات و درس‌هایی که در زندگی این امام بزرگ بوده است که امروز امت اسلام به آن نیاز دارد.

۲. نکوداشت روز نماز جمعه

روز نماز جمعه و ایامی که با ارتحال آیت الله طالقانی و آیت الله مشکینی (رحمه الله علیهما) ارتباط دارد گرمی می‌داریم. این دو عالم از چهره‌های بزرگی بودند که در مبارزات و اخلاق و تلاش برای مردم پیشگام بودند و هر دو از افتخارات منبر و کرسی و خطبه‌های نماز جمعه بودند. نماز جمعه بعد از انقلاب احیا شد و این از نعم الهی است که این راه عبادت بزرگ را به روی ملت ما باز کرد. البته باید اینجا متذکر شویم پیش از انقلاب در نقاطی از کشور هم نماز جمعه برگزار می‌شد و میبد ما این افتخار را دارد که سال‌ها قبل از انقلاب در آن نماز جمعه اقامه می‌شد و به‌ویژه نماز جمعه انقلابی مرحوم آیت الله اعرافی از مفاخر شهر، استان و کشور ماست. به همین مناسبت تقدیم می‌کنیم خدمت همه کسانی که نام برده شد و همه شهدا و شهدای مدافع حرم صلواتی بر محمد و آل محمد.

۳. آیت الله فضل الله نوری قربانی مشروعه ماندن مشروطه

شهادت حضرت آیت الله فضل الله نوری که از آن زمان ۱۰۸ سال می‌گذرد را گرمی می‌داریم و مقام والای این عالم فرزانه که سینه سپر کرد تا مشروطه مشروعه بماند، تا مشروطه سر از وابستگی به سفارت‌های انگلیس و روس در نیابد، تا مشروطه ابزاری نشود برای از بین بردن حقوق مردم با نام مردم، تا ابزاری نشود برای مقابله با شریعت و معارف دین را ارج می‌نهیم. این عالم دینی تا پای جان ایستاد و جان خود را در این راه تقدیم کرد. یاد این عالم بزرگ و همه ذوی الحقوق را گرمی می‌داریم و تقدیم می‌کنیم صلواتی بر محمد و آل محمد.

۴. تبریک روز اهدای خون

روز اهدای خون را یادآوری می‌کنم و به همین جمله اکتفا می‌کنم که یکی از بهترین احسان‌ها و انفاق‌ها این است کسانی که توان اهدای خون را دارند خون خود را برای دیگران اهدا کنند. یک اهدای خون می‌تواند جانی را

از هلاکت نجات دهد. اهدای خون یکی از مصداق‌های بزرگ انفاق و احسان است و این روز را باید وسیله‌ای برای تأکید بر اهدای خون قرار داد و همین‌جا هم باید تشکر کنیم از همه کسانی که در این مسیر حیات‌بخش و جان‌بخش به مریضان تلاش می‌کنند.

۵. پاسداشت روز شیر مادر و لزوم توجه بیشتر به محبت خانوادگی

روز شیر مادر است. فرزندى سلام و با مهر و محبت پرورش می‌یابد که در دامن مادر پرورش پیدا کند، از شیر مادر تغذیه کند و درون خانه مورد مهر و محبت قرار گیرد. این مهر خانوادگی و خانه بر اساس اصول خانوادگی تکلیف همه ماست. جوانان ما وقتی ازدواج می‌کنند و خانواده‌ای را تشکیل می‌دهند باید بیشترین فکر آن‌ها برای این باشد که در دامن آن خانه انسان‌های خوب و صالح تربیت شوند. بخش مهمی از این خوبی‌ها مهر و محبت پدر و مادر است. آن‌هم نه مهر و محبت ظاهری و دروغین که با لباس و اسباب‌بازی تأمین شود هرچند آن‌هم یک قسمت است. مهر و محبتی که عاطفه خرج آن شود و اخلاق به او منتقل شود این لازمه تقویت خوب است. مهم‌ترین وظیفه ما و شما این است که این مهر صادقانه را به فرزندانمان تقدیم کنیم. مادران پیشگامان این اصل مهم تربیت هستند که یکی از این وظایف و وظیفه شیردهی است.

۶. لزوم توجه بیش‌ازپیش به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

روز کارآفرینی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را گرامی می‌داریم که بسیار مهم است. ما در این دوازده اصلی که در آداب تجارت در خطبه‌های اول بحث کردیم چند بار اشاره کردیم که کار درست وابسته به آشنایی و حرفه‌آموزی درست است. امروز نظام‌های آموزشی ما اشکالات جدی دارد، برای اینکه می‌خواهد معلومات انتزاعی خشک را به همه ارائه کند.

مدرک دکترا و ارشد و کارشناسی اگر به خدمت خوب منجر نشود ارزشی ندارد. بخش زیادی از نظام آموزشی ما باید روی حرفه‌آموزی و آموختن فنون متمرکز شود تا همه‌ی کارها به صورت درست انجام شود. آموزش فنی و حرفه‌ای را باید تقویت کرد. باید از کارهایی که انجام داده‌اند تشکر کرد. دانشکده‌های فنی از دانشکده‌های مهمی است که باید تقویت شود. دانشگاه علمی و کاربردی باید در همین مسیر حرفه‌آموزی و فنون پیش برود و آموزش و پرورش ما باید جای آموزش فنون و حرفه‌ها باشد.

آموزش و پرورش باید روش زندگی درست را به بچه‌ها یاد دهد، فنون زندگی و خانوادگی را به آن‌ها یاد دهد، اخلاق اجتماعی را به آن‌ها بیاموزد و راه کسب و کار درست را به آن‌ها یاد دهد تا بعد که افراد به سمت مشاغل آزاد و حرفه‌ای و کارهای گوناگون می‌روند همه آشنای به کارشان باشند. لذا باید آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را بسیار مهم بدانیم.

۷. لزوم توجه بیشتر به کارگران عزیز

جمعی از کارگران عزیز ما در نماز جمعه شرکت دارند که سختی‌هایی متوجه آن‌هاست و حرف‌های درست و حقی دارند. همین‌جا تقاضاهایی که داریم:

۱. همراهی دستگاه‌های مرتبط در حل مشکلات بخش صنعت

دستگاه‌های مسئول، دستگاه‌های نظام بانکی و اداری نسبت به صنایع و دغدغه‌های کارگران عزیز توجه ویژه‌ای داشته باشند. دستگاه‌های خدمات رسانی آب، برق، گاز و مخابرات مشکلات صنعت را درک کنند. مجموعه این دستگاه‌ها هستند که مشکلات دوره رکود، دشواری‌ها و سختی‌های صنعت را باید همراهی کنند. در آستانه شکل‌گیری دولت جدید انتظار مؤکد است که دولت و مجلس حقیقتاً از بعضی این حواشی و اموری که چیزی عاید مردم نمی‌شود و گاهی موجب مشکلات عدیده‌ای برای کشور می‌شود را کنار بگذارند و در متن اقتصاد و حل مشکلات مردم گام بردارند.

۲. درک بیش از پیش درد کارگران توسط کارفرمایان

در صنایع مختلف از جمله صنایع کاشی‌کاری این است که کارفرمایان واقعاً کارگر را از آن خود بدانند. کارگر را عزیز بشمارند و درد کارگر و خانه او را درک کنند. این انتظاری است که از کارفرمایان و مسئولان صنایع می‌رود. کارگران ستون فقرات ما هستند. اگر ما چهل عدد صنعت کاشی داریم با حدود هشت هزار جمعیتی که دارد اشتغال ایجاد می‌شود تولیدات رونق می‌یابد و برای کشور ارزآوری خواهد داشت.

کارگران باید مورد توجه قرار گیرند. ما صناعی داریم که دوره‌ای اوج می‌گیرند و درآمدهای خوب دارند و دوره‌ای هم با رکود مواجه می‌شوند. این صنایع واقعاً باید با دل‌وجان به مشکل کارگر برسند. همین‌جا از کسانی

که به این قشر زحمت کش توجه می‌کنند تشکر می‌کنیم. امروز هم ما اعلام همدردی می‌کنیم با کارگران عزیزمان، عزیزانی که گاه چند ماه حقوق درستی به آن‌ها داده نمی‌شود و زندگی‌شان با مشکل روبرو است. انتظار می‌رود هم مسئولین، صنعت را مهم بشمارند و هم صاحبان صنایع، کارگران را عزیزان خود و همراهان خود بدانند. این فاصله بین کارگر و کارفرما در منطق اسلام وجود ندارد. باید با اخلاق و تعامل خوب و رسیدگی مناسب به حل مشکلات جامعه کارگری همت گماشته شود. البته دوستان کارگر ما دوستان صبور، پرکار و عزیز هستند و حتماً به وظایف خودشان عمل می‌کنند و توجه دارند.

۸. محکومیت تحریم‌های جدید دولت آمریکا

بحث دیگر در مورد تحریم‌های جدید آمریکا و درس‌های بزرگی که در این حرکت‌های متجاوزانه، ظالمانه و غاصبانه وجود دارد می‌باشد. ملت ما مرد میدان‌های خطر بوده است، چند دهه در برابر این دژخیمان و گرگ‌های بین‌المللی ایستاده و قبل از آن‌هم این گرگ‌ها به جان ملت ما افتاده بودند و هر روز به شیوه‌ای حمله کرده‌اند. به‌رغم معاهده برجام و همه آن چیزی که ملت ما انجام داد مشاهده می‌کنیم که این‌ها با کمال پررویی تقریباً به اتفاق آرا در مجلس و کنگره و سنای خودشان آمده‌اند سلسله تحریم‌های جدید به بهانه‌های موشکی، جبهه مقاومت و مسائل حقوق بشر وضع کرده‌اند. این یک تجاوز جدید و پیمان‌شکنی بسیار واضحی است که ملت ما با همه وجود حتماً در مقابل این تجاوز خواهد ایستاد
چند نکته در اینجا مهم است:

۱. لزوم پرهیز مسئولان از خامی و ساده‌لوحی

مسئولین ما باید دقت بیشتری به خرج دهند، عمق اقدامات طرف مقابل را بدانند. خام نباشیم، بی‌توجه نباشیم. بدانیم که این دشمن‌ها جز سقوط و استعمار ما هیچ چیز دیگری نمی‌پسندند. بدانیم که عقب نشستن ما در برابر این گرگ‌ها صدمه‌های فراوانی به بار می‌آورد. برخی از این اقدامات ددمنشانه آمریکایی‌ها و ایادی آن‌ها، به خاطر بی‌توجهی به نکات مهمی که رهبری فرمودند بود، بعضی از ساده‌انگاری‌هایی که در مجلس انجام شد و مقامات انجام دادند نشأت گرفت. معلوم بود که این بی‌توجهی‌ها و اقدامات نادرست بعضی‌ها نتایج مثبتی نخواهد داشت و امروز شاهد نتایج منفی آن هستیم که خود را نشان می‌دهد. ما پیمان‌شکن نیستیم، ما اهل سلاح اتمی

نیستیم، این - انرژی هسته‌ای - از قبل بود، امروز هم هست، ولی آن‌ها دروغ می‌گویند و مقابله با آن‌ها توجه بیشتر مسئولین را می‌طلبد.

هیئت نظارت باید به وظایف خودش به شکل جدی‌تری عمل کند.

۲. اعتماد به توانایی‌های درون کشور راه برون‌رفت از مشکلات

راه علاج و برون‌رفت از این مشکلات این است که پیشرفتمان را در کمک خواستن از دیگران و چشم طمع داشتن از استکبار و ایادی آن‌ها نبینیم. پیشرفت ما در ملت ما، در اقتصاد مقاومتی و مقاومت در جهان است. پیشرفت ما این است که جبهه مقاومت خود را قوت ببخشیم. امروز هم روسیه، کره و ایران را تحریم کردند. راهش این است که اقتصاد مقاومتی را تقویت کنیم و این‌که ساده‌انگار نباشیم و بدانیم راه موفقیت ما عقل و حکمت توأم با شجاعت و مبارزه قاطعانه در برابر این گرگ‌هاست.

ملت ما دارا و بزرگ و جبهه مقاومت قوی است. باید کمربندها را بست، به دشمن اعتماد نکرد و اقتصاد را بر پایه‌های خودجوش و درون‌زا مبتنی کرد. این انتظاری است که از مسئولین وجود دارد و این تحریم‌ها این پیام را می‌دهد.

۹. محکومیت تعرضات اخیر رژیم صهیونیستی به مسجدالاقصی

مسئله دیگر روز جهان اسلام، ماجراهای اخیر فلسطین و مسجدالاقصی است. صهیونیست‌ها تعرضات زشتی نسبت به مسجدالاقصی انجام دادند و جنایات خودشان را به اوج رساندند. تعرضات به مسلمانان و مسجدالاقصی در این هفته‌های اخیر یکی از برگ‌های زشت پرونده سیاه اسرائیل بود. ما هم امروز و در اینجا دوشادوش همه مسلمانان به عنوان یک وظیفه اسلامی و انقلابی، همراهی مان را با ملت فلسطین و مقاومت اسلامی اعلام می‌کنیم و این خشونت‌های ظالمانه را با همه وجودمان محکوم می‌کنیم. آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها و مزدوران وابسته به آن‌ها مانند آل سعود بدانند تفرقه افکنید، مسلمان‌ها را به جان هم انداختید، اما جبهه مقاومت و امت اسلامی همانطور که در حلب و موصل و امروز در عرسال لبنان گریبان مزدوران شما را گرفته است و مزدوران تکفیری‌تان را به فضل خدا به زمین خواهد زد هیچ‌گاه گریبان دشمنان اصلی را رها نخواهند کرد و در برابر ظلم و ستم شما

به ویژه در فلسطین و مسجدالاقصی ساکت نخواهد نشست و انشالله ملت ایران، مقاومت اسلامی و ملت‌های مسلمان این راه را با افتخار ادامه خواهند داد.

۱۰. ابراز امیدواری از انجام مراسم حج توأم با موفقیت و قبولی

در پایان حضور عزیزانی که عازم حج هستند را در مراسم نماز جمعه گرامی می‌داریم و امیدواریم حج امسال حج همراه با سلامتی، موفقیت و قبولی باشد. خداوند انشالله یار و یاور این‌ها خواهد بود و حضور ملت ایران در صحنه حج تصمیم امروز نظام است. انشالله آن‌هایی که در جاهای دیگر شکست خورده‌اند از آن شکست‌ها درس بگیرند و همراهی کنند که حج امسال به خوبی انجام شود. امروز آن‌ها در ضعف‌های زیادی گرفتار شده‌اند و امیدواریم یک حج باشکوه همراه با قبولی و سلامت انجام شود به فضل الهی انشالله.

نستلک اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله و... يا ارحم الرحمين، اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة، اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و اهله، خدایا دل‌های ما را به انوار ایمان روشن بفرما، اعمال ما را قبول بفرما، توبه، انابه و عبادات ما را مورد لطف و کرمیت خود قرار بده، گناهان ما را ببخش، آسیب‌ها را از جامعه ما دور بدار، نسل جوان ما را به اوج عزت، ایمان و افتخار برسان، همه مخاطرات را از کشور و امت اسلام دور بدار، شر دشمنان اسلام به ویژه اسرائیل غاصب را از سر همه مرتفع بفرما، شر تکفیری‌ها، داعشی‌ها و تروریست‌ها را به خودشان بازگردان، ما را از همه خطرات مصون بدار، باران رحمت و برکاتت را بر ما نازل بفرما، مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع بفرما، مسئولان ما را به انجام وظایف، خدمات صادقانه و الهی‌شان آشنا و موفق بدار، مریضان ما، مریضان مدنظر و جانبازان را شفا کرامت بفرما، اموات و درگذشتگان ما، درگذشتگان از این جمع و تازه درگذشتگان را غریق بهار رحمت بفرما، ارواح تابناک شهیدان، شهیدان اسلام و انقلاب اسلامی، شهیدان دفاع مقدس، شهیدان مدافع حرم و مقاومت و بین‌الملل اسلامی شهیدان این جمع و امام شهدا را با شهدای کربلا محشور بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۰}

^{۱۰}. سوره الاخلاص